

پروژه های طراحی شهری در ایران

نویسنده اول 1*، فرحناز خادم فسقندیس نویسنده دوم 2، سودا محمدی دلبد

1- دانشجوی دکتری طراحی شهری، تبریز، ایل گلی، کوی سهند، ایمیل: kdmroya@gmail.com

2- دانشجوی دکتری طراحی شهری، تبریز ولیعصر، ایمیل: fardad_classic@yahoo.com

⋮

چکیده

طراحی شهری به عنوان یک تخصص و یک رشته آکادمیک از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. این امر از یک طرف به دلیل حد شدن مسائل گوناگون شهرها و تنزل کیفیت آن ها و از طرف دیگر تلاش طراحان شهری برای فعال تر و غنی تر کردن دانش آن به منظور پاسخگویی مؤثرتر به نیازهای روزافزون جوامع کنونی در ارتباط با محیط های انسان ساخت می باشد. در کشور ما علیرغم نیاز شدیدی که در شرایط کنونی به خدمات این حرفه در مقیاسها، زمینه ها و برای اهداف گوناگون احساس میشود، متأسفانه حرفه طراحی شهری نتوانسته است جایگاه، موقعیت و هویت مناسب را در طرح های شهری خود را بیابد.

نتیجه مشخص این امر عدم موفقیت پروژه های مختلفی است که تحت عنوان طراحی شهری طی سالیان گذشته در کشور به اجرا در آمده است. از سوی دیگر ارزیابی چندانی از وضعیت این قبیل پروژها انجام نگرفته است. بدین جهت مسأله اصلی این تحقیق، بررسی طراحی شهری و سیر تکامل آن و وضعیت آن در ایران و نقشی که در طرح های فرادست دارد است. و اینکه طراحی شهری در عمل تا چه اندازه موفق بوده است.

واژه های کلیدی: طراحی شهری، پروژه های طراحی شهری، تنزل کیفیت

1- مقدمه

در زمینه ارزیابی تحقق پذیری طرح های توسعه شهری بویژه پروژههای طراحی شهری در ایران تاکنون اقدام قابل توجهی انجام نگرفته است. طرح هایی که تاکنون در قالب طراحی شهری ارائه شده اند، مورد ارزیابی و سنجش کیفیت قرار نگرفته اند. از مطالعات نادری که در این زمینه انجام گرفته است، میتوان به طرح پژوهشی انجام یافته توسط مهندسان مشاور شامند با عنوان «شیوههای تحقق طرح های توسعه شهری» و نیز طرح پژوهشی انجام یافته توسط انجمن صنفی مهندسان مشاور معمار و شهرساز با عنوان «طراحی شهری و جایگاه آن در سلسله مراتب طرح های توسعه شهری» اشاره نمود. وجه مشترک مطالعات مذکور آن است، که در فرایند انجام تحقیق، جایگاهی برای پروژههای طراحی شهری قائل نشده اند و صرفاً طرح های جامع، تفصیلی و غیره مورد مطالعه قرار گرفته اند. شیوه های ارتقاء تحقق پذیری فقط در طرح های مذکور بررسی شده و پروژههای طراحی شهری نادیده گرفته شده و مهجور مانده اند. بالعکس در سایر کشورها به موازات تهیه طرح های شهری، مطالعات امکان سنجی پیرامون تحقق آن انجام میگردد و سازوکارهای لازم تدارک دیده می شود. همه طرح ها از شروع مطالعات تا اجرا، به صورت مداوم مورد ارزیابی قرار می گیرند تا کمبودها و مشکلات احتمالی به تحقق پذیری و موفقیت طرح خدشه ای وارد نسازد. در این راستا پروژههای طراحی شهری مورد توجه ویژه ای قرار دارند: مطالعاتی پیرامون ارزیابی و سنجش کیفیت و نیز میزان تحقق پذیری آنها در زمینه فرآیند، محصول و نتایج به دست آمده، انجام می گیرد. با توجه به مباحث مذکور و اینکه تاکنون مطالعه ای جامع و تجزیه و تحلیل و ارزیابی مطلوب و منطقی از تجربیات طراحی شهری در ایران انجام نشده است، لذا